

Sygn. akt VIII U 2952/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2019 r. w Gliwicach

sprawy C. P. (P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania C. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 11 października 2018 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 2952/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 11 października 2018r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu C. P. (P.) prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż do dnia 31 grudnia 1998r. ubezpieczony nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy dodał, że karty obiegowo zmian, karty zarobkowe, legitymacja ubezpieczeniowa nie stanowią podstawy do uznania, że wykonywana była praca

w szczególnych warunkach. Informacja zawarta w świadectwie pracy z 31 grudnia 1996r.

o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach od 12 lipca 1976r. do 25 października 1979r. oraz od 6 maja 1982r. do 31 grudnia 1996r. nie zawiera wymaganego powołania określonego w ww. rozporządzeniu.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu ubezpieczony wskazał, że legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, gdyż pracę taką wykonywał także w zakwestionowanych przez organ rentowy okresach (j.w.) na stanowisku elektromontera linii i urządzeń elektroenergetycznych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w skarżonej decyzji. Organ rentowy powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z 8 lipca 2015r. sygn. II UK 220/14 wskazał, że istotne znaczenie dla klasyfikacji danej pracy jako pracy w warunkach szczególnych ma przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony C. P. w dniu (...). ukończył wiek 60 lat.

Na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się 25 – letnim okresem składkowym i nieskładkowym. Ubezpieczony wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa.

Wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył 25 września 2018r. i w jego rozpoznaniu organ rentowy wydał decyzję skarżoną.

Ubezpieczony od 1 września 1973r. do 31 grudnia 1996r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji i (...)

(...) Nr 2 w K.: od 1 września 1973r. do 11 lipca 1976r. jako pracownik młodociany, od 12 lipca 1976r. do 31 grudnia 1996r. na stanowisku elektromontera. Od 26 października 1979r. do 6 kwietnia 1982r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową.

W świadectwie pracy z 31 grudnia 1996r. zakład pracy podał, że ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych od 12 lipca 1976r. do 25 października 1979r.

i od 6 maja 1982r. do 31 grudnia 1996r. na stanowisku elektromontera linii i urządzeń elektroenergetycznych.

Podczas tego zatrudnienia ubezpieczony wykonywał także pracę na eksporcie.

Przedsiębiorstwo zajmowało się budownictwem i remontem zakładów przemysłowych, głównie hut, pod kątem instalacji elektrycznych. (...) współpracował przy tych pracach z innymi firmami. Przykładowo, gdy remontowany był na hucie wydział, to pracownicy innej firmy wymieniali piec, a pracownicy Przedsiębiorstwa zajmowali się tylko sprawami elektrycznymi. W praktyce były to prace polegające na wymianie instalacji elektrycznych, czasami podstacji zasilających czy podłączeniu maszyn i urządzeń. (...) działał jako podwykonawca. W przypadku współpracy z firmami budowlanymi pracownicy Przedsiębiorstwa zajmowali się również zakładaniem nowych instalacji elektrycznych w nowo powstałych budynkach. Były to zarówno budynki mieszkalne jak i zakłady pracy. W Przedsiębiorstwie zatrudnieni byli tylko elektromonterzy, którzy świadczyli pracę wyłącznie na budowach. Wszyscy oni wykonywali takie same prace. Firma działała na terenie całego (...), w poszczególnych miastach funkcjonowały grupy robót (GR). Pracownicy przemieszczali się albo byli przewożeni pomiędzy poszczególnymi grupami robót, w zależności od potrzeb zakładu. Ubezpieczony w Przedsiębiorstwie świadczył pracę opisaną powyżej jako elektromonter. Zajmował się zarówno instalacjami elektrycznymi jak i elektroenergetycznymi. Pracował głównie na wydziałach hutniczych, ale też np. w Browarze (...), przy budowie nowego biurowca (...) w Z.. Na budowach eksportowych również pracował jako elektromonter.

Razem z ubezpieczonym pracowali R. S., J. S. i P. T.

na stanowisku elektromontera. Wykonywali oni taką samą pracę co ubezpieczony.

Świadkowie dysponują wystawionymi przez zakład pracy świadectwami pracy w warunkach szczególnych, w których pracę na stanowisku elektromontera instalacji

i urządzeń elektromagnetycznych zaliczono do pracy w warunkach szczególnych wymienionej w wykazie A dziale V poz.2 pkt 6 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego i świadków J. S., R. S., P. T., zeznań tych świadków oraz zeznań ubezpieczonego (protokół elektroniczny z rozprawy z 10 kwietnia 2019r. czas 00:05:22 – 01:06:33).

Sąd dał wiarę zeznaniom słuchanych w sprawie świadków – byłych współpracowników ubezpieczonego oraz zeznaniom ubezpieczonego, gdyż były one rzeczowe, logiczne, przekonujące, zgodne ze sobą i zgromadzoną w sprawie dokumentacją.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego C. P. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018r., poz.1270 ze zm.) zwanej dalej ustawą, prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., który:

- ukończył 60 lat,
- udokumentował do dnia 31 grudnia 1998r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia przy pracach wymienionych w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.),
- nie przystąpił do OFE albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Po myśli § 2 ust. 1 i 2 w/w rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzanej mu pracy.

Niemniej dla uznania konkretnego rodzaju lub stanowiska pracy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze decydujące znaczenie ma to, czy jest to praca wymieniona w rozporządzeniu oraz w wykazach stanowiących załącznik do tego rozporządzenia. Wykazy stanowisk ustalane przez właściwe podmioty w odniesieniu do podległych zakładów pracy - zarządzenia resortowe nie mają mocy obowiązującej, a jedynie charakter techniczno-porządkujący i mogą być stosowane tylko pomocniczo. Stąd też wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A, B, stanowiących załącznik do rozporządzenia z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie uprawnia do uzyskania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2012r. I UK 103/110 LEX nr 1130388).

Ubezpieczony C. P. w dniu (...) ukończył wiek emerytalny

60 lat, legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym oraz wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa.

Okoliczność sporna w rozpoznawanej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie pozwala, zdaniem Sądu, na zaliczenie do pracy w warunkach szczególnych spornego zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku elektromontera w Przedsiębiorstwie Produkcji i (...) w K. w okresach od 12 lipca 1976r. do 25 października 1979r. oraz od 6 maja 1982r. do 31 grudnia 1996r., gdyż praca taka nie została wymieniona w wykazach takich prac stanowiących załącznik do ww. rozporządzenia z 7 lutego 1983r.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że Przedsiębiorstwo (...) należało do branży budowlanej. Na zarządzenie dotyczące tej właśnie branży, a mianowicie zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę (Dz.Urz. MBiPMB Nr 3 poz.6), powołał się zakład pracy w wystawionych dla świadków świadectwach pracy w warunkach szczególnych. Nadto z akt osobowych wynika, że Przedsiębiorstwo było objęte Układem Zbiorowym Pracy w Budownictwie.

Zakład pracy zakwalifikował pracę świadków, którzy jak wykazało postępowanie dowodowe wykonywali taką samą pracę co ubezpieczony, z wykazu A działu V poz.2 pkt 6 ww. zarządzenia. W zarządzeniu uwidoczniło w tym miejscu pracę elektromontera instalacji, linii i urządzeń elektroenergetycznych przy budowie i remoncie chłodni kominowych i kominów przemysłowych.” W wykazie A dziale V poz.6 rozporządzenia z 7 lutego 1983r., który ma zasadnicze znaczenie dla klasyfikacji danej pracy, uwidoczniło prace: „ budowa oraz remont chłodni kominowych i kominów przemysłowych ”.

Z materiału dowodowego sprawy, złożonych w sprawie zeznań świadków i samego ubezpieczonego nie wynika, żeby ubezpieczony pracą taką świadczył, jak również inną wymienioną w pozostałych pozycjach działu V dotyczącego branży budowlanej.

Pracę ubezpieczonego na stanowisku elektromontera nie można zakwalifikować także według wykazu A działu II: „ W energetyce ” – „ Prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych ”.

Sąd podziela stanowisko wyrażone w powołanym przez organ rentowy wyroku Sądu Najwyższego z 8 lipca 2015r. II UK 220/14, który zresztą ma oparcie w utrwalonej praktyce orzeczniczej, że w świetle przepisów rozporządzenia, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z: 3 czerwca 2008r., I UK 381/07, Lex nr 494112; 16 czerwca 2009r., I UK 20/09, Lex nr 515698 i I UK 29/09, Lex nr 518067). Zakwalifikowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej oceny jako pracy w szczególnych warunkach. Przyporządkowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest dowolne, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione. Oznacza to, że pod określoną pozycją wykazu jest umieszczone konkretne stanowisko odpowiadające danej branży. Wskazuje na to systematyka wykazu A, gdzie poszczególne działy zawierają wykaz stanowisk, uprawniających do emerytury. Odstępstwo od tej zasady znajduje się w dziale XIV - prace różne - które nie zostały przypisane do określonego działu gospodarki. Zatem tylko w tym obszarze zatrudnienie w określonej branży nie będzie miało znaczenia w kontekście emerytury. Natomiast dalsze odkodowywanie rodzaju prac powinno odbywać się w granicach branży, do której przynależy zakład pracy zatrudniający pracownika. Również zakres czynności konkretnego pracownika wskazywać może na pewne podobieństwo do pracy typowych w innej

branży. W obu sytuacjach specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje charakter świadczonej pracy i warunków, w jakiej jest wykonywana, jej uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia.

Nie ma zatem aksjologicznych podstaw do przenoszenia warunków pracy z jednej gałęzi na drugą, skoro o prawie do emerytury nie decyduje stopień podobieństwa wykonywanych prac, lecz zatrudnienie w określonej branży, gdyż dopiero zatrudnienie wykonywane w takich warunkach umożliwia wcześniejsze ziszczenie się ryzyka emerytalnego (szybszej utraty sprawności psychofizycznej pracownika). Nie budzi wątpliwości, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego przysługuje jedynie osobom wykonującym prace w ramach pracowniczego zatrudnienia, przy czym powyższe stwierdzenie należy uzupełnić, że chodzi o zatrudnienie pracownicze w branży, do której zakwalifikowany jest (był) zakład pracy, albowiem dopiero w ten sposób zinterpretowane prawo materialne realizuje cel, jakim jest określenie granic podmiotowych i przedmiotowych kręgu osób uprawnionych do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznania niniejszej sprawy, skoro Przedsiębiorstwo (...) nie należało do branży energetycznej, której dotyczy wspomniany wcześniej dział II „W energetyce”, lecz do branży budowlanej, stąd przepis ten wyrażony w wykazie A dziale II nie będzie miał zastosowania do ubezpieczonego.

Reasumując, Sąd stwierdził, że brak podstaw do zaliczenia spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) do pracy w warunkach szczególnych, a skoro tak to ubezpieczony nie udowodnił koniecznego 15 - letniego okresu takiej pracy na dzień 1 stycznia 1999r. co powoduje, że nie spełnił wszystkich koniecznych przesłanek prawa do dochodzonego świadczenia.

W konsekwencji powyższego Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

(-) SSO Grażyna Łazowska